

*Εἰς τὴν "Nouvel"
par Les εὐχαρ. μου
21. XII 1940
Melafas*

Melafas

ΛΟΓΟΙ

ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

1936 - 1941

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1939 - 1941

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΚΟΒΟΣΤΗ

Εύχομαι διὰ τὸν ἀθλητισμὸν νὰ ἴδῃ ὄχι καλὰς μόνον, ἀλλὰ ἀπολύτως καλὰς ἡμέρας.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(16 Φεβρουαρίου 1939)

Μεγαλειότατε,

Ὡς Ὑπουργὸς Σας ἐπὶ τῶν Ὀρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποδεθῶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα εἰς τὸ Ἴδρυμα τοῦτο μετὰ χαρᾶς καὶ ὑπερῆφανεας. Χαρᾶς μὲν διὰ τὴν παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ἐνταῦθα, ὑπερῆφανεας δὲ διότι ἡ Μεγαλειότης Ὑμῶν διὰ τῆς θεμελιώσεως τῶν νέων κτιρίων τοῦ Πανεπιστημίου προορίζεται τῆς δευτέρας φάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης.

ὑποβάλλω καὶ ἐκ μέρους τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐκ μέρους τῶν φοιτητῶν αὐτοῦ τὰς εὐλαβεῖς αὐτῶν εὐχαριστίας πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

Σεβασμιώτατε, Κύριε πρύτασι, κ.κ. καθηγηταί, φοιτηταί καὶ φοιτήτριαι, Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι πραγματικῶς ἡμέρα ἀξιοσημείωτη διὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης. Μία ὀλικὴ μεταβολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπέφερεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο βαθεῖας μετατροπὰς καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν προορισμὸν του καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξέλιξίν του. Ἐπομένως ἡ ἡμέρα τῆς θεμελιώσεως τῶν νέων κτιρίων, μολονότι ἐπιφανειακῶς συνδέεται μὲ μίαν ὀλικὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Πανεπιστημίου, κατὰ βάθος συνδέεται καὶ μὲ ὀλην τὴν πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν αὐτοῦ. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης ὅταν ἰδρῦθῃ ἐγέννησεν εἰς τὸν πολὺν κόσμον ἓνα αἰσθημα δυσφορίας, διότι πολὺς κόσμος ἐσκέπτετο: δὲν μᾶς φθάνει τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν καὶ θὰ προσθέσωμεν καὶ δεύτερον Πανεπιστήμιον;

Διότι, ὁμολογουμένως, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν τὸ τότε ὑπάρχον Πανεπιστήμιον — καὶ ἐνομιζέτο ὅτι καὶ τὸ δεύτερον θὰ ἠκολούθει τὰ ἴχνη του — ἐθεωρεῖτο ὅτι προορισμὸν εἶχε μόνον καὶ μόνον νὰ ὑπερπληρώσῃ τὴν κοινωνίαν ἐπιστημόνων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπεδίωκον τὴν ἐπιστήμην καθ' ἑαυτὴν οὐδὲ κἂν τὴν ἐπιστήμην ὡς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ ἐπεδίωκον μόνον καὶ μόνον νὰ πάρουν ἓνα χαρτί, διὰ νὰ ἐπιζητήσουν κατόπιν θέσεις ἢ ἀπολαβὰς δευτερευούσας.

Τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ὑπεβίβαζεν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὴν ὑπεβίβαζε καὶ ὡς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ἐγέννα δὲ

συγχρόνως καὶ ἀνωμαλίας μέσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, πολλάκις δ' καὶ τραγικὰς ἀνωμαλίας. Εἶδα μὲ τὰ μάτια μου ἐγὼ ἓνα πατέρα ὁ ὁποῖος εἶχε πωλήσει τὸν μόνον γεωργικὸν κλῆρον τὸν ὁποῖον εἶχε, διὰ νὰ σπουδάσῃ τὸ παιδί του, καὶ νὰ τὸ κάμῃ δικηγόρον. Ποῖός ξέρεῖ τί ἤλπικεν καὶ τί ἀνέμενεν; Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ σπουδαὶ τοῦ παιδιοῦ ἤρχισαν, ἡ περιουσία, τὰ ὀλίγα χρήματα ἐξητλήθησαν, εἰς τὸν δυστυχῆ πατέρα δὲν ἔμεινε τίποτε καὶ ἤλθε πρὸς ἐμὲ διὰ νὰ τοῦ εὐρῶ χειρωνακτικὴν ἐργασίαν. Καὶ ἐδοῦλεψεν ὁ πατέρας ὡς χειρῶναξ, ἐνῶ τὸ παιδί του δὲν ἐδέχετο χειρωνακτικὴν ἐργασίαν καὶ ἄφηνε τὸν πατέρα του νὰ ἐργασθῇ. Αὐταὶ αἱ ἀνωμαλίας δὲν εἶναι φαινόμενα τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι συμφορὰ μὲ τὴν ἰδικὴν μας, τὴν ἑλληνικὴν νοστοριαν.

Αὐτὸ τὸ αἰσθημα τῆς δυσφορίας παρουσιάσθη κατ' ἀρχὰς μὲ τὴν γέννησιν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ κατάστασις καὶ τῶν δύο Πανεπιστημίων εἶναι βεβαίως παροδικὴ καὶ θὰ ἔλθουν σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὸν ἀληθῆ αὐτῶν προορισμὸν καὶ δὲν πρέπει μία τοιαύτη σκέψις νὰ ἐπηρεάζῃ τὰς ἰδικὰς μας γνώμας. Ἡ ἰδέα ἡ ὁποία ἐπρυτάνευσεν, ὅταν ἔγινε τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, ἦτο ἄλλη. Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι ἦτο δύσκολον εἰς τὸ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰς αὐτὸ εἰσοδὸν τῶν νέων ἰδεῶν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἀνθρώπιότης δὲν μένει στάσιμος καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ χειρισμοῦ τῆς ἐπιστήμης, παρουσιάζονται νέαι ἰδέαι καὶ τὰ Πανεπιστήμια, τὰ ὁποῖα ἔχουν κλειστάς τὰς θύρας αὐτῶν καὶ δὲν ἐπιτρέπουσιν τὴν ἐμφάνισιν διαφόρων νέων καθηγητῶν, παρουσιάζουν βεβαίως μίαν ἀνωμαλίαν καὶ προκαλοῦσιν μίαν δυσφορίαν. Συνήθως εἰς ἄλλα Πανεπιστήμια αἱ ἰδέαι αὐταὶ κρούουσιν τὰς θύρας καὶ διάπλατα αἱ θύραι ἀνοίγονται, διότι, ἐὰν δὲν ἀνοίγωνται αἱ θύραι, τότε μοιραίως συντρίβονται, καὶ αἱ ἀνωμαλίας εἶναι πολὺ χειρότεραι. Καὶ συνέθη αὐτὸ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, συνέθη νὰ συντρίβουσι αἱ θύραι του δις, μολονότι τοῦτο δὲν ὀφείλησε, διότι ἡ ἔντασις μετ' ὀλίγον ἐκόπασεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀρχικὴν του ὑπερορθόδοξον συντηρητικότητα. Ἐγεννήθη ἐπομένως ἡ ἐλπίς ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἦτο προσφορώτερον ἔδαφος καὶ ὡς ἐκ τῆς τοποθεσίας του εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, εἰς τὸ ν' ἀνοίξῃ τὰς θύρας του εἰς τὰς νέας ἰδέας, εἰς τὰ νέα συστήματα, εἰς μίαν κάποιαν ἐλευθερωτέραν θεραπείαν τῆς ἐπιστήμης καὶ πλέον ἀνεξάρτητα ἀπὸ παραδόσεις συντηρητικὰς. Καὶ ὁμολογουμένως ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης διεκρίθη. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπερέβαλε τὸν σκοπὸν του, εἴτε λόγῳ ὑπερπληρώσεως ἀπὸ νέας ἰδέας, εἴτε λόγῳ τῆς διαταραχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκειτο ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ παρουσίασεν ἐνίοτε ἐξαιρετικῶς φαινόμενα τινά, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν καθόλου εὐχάριστα καὶ δὲν προήγαγον οὕτε τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην, οὕτε τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, οὕτε καὶ τὴν διαπλάσιν τῆς νεότητος. Ἀλλὰ αὐτὰ ἄς τὰ περάσωμεν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀσθενειῶν τῆς πρώτης νεότητος.

Θά ήτο λίαν ωφέλιμον ἐὰν ἐπήρχετο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς μία μεγαλότερα ἐπαφή τῶν δύο Πανεπιστημίων, διότι ἐν τινι μέτρῳ ἡ ὑπερβολικὴ συντηρητικότης δὲν εἶναι ωφέλιμη, ὅπως ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ ὑπερβολικὴ ὀρμη εἰς τὴν ἐμφάνισιν καὶ διαχείρισιν τῶν νέων ἰδεῶν ἴσως νὰ μὴ εἶναι ἡ ἀρμόζουσα. Ἄλλ' ἂν ἠδύνατο νὰ τὰ συνδυάσῃ κανεὶς αὐτὰ τὰ δύο, γεννᾶται ἢ σκέψις μήπως θά ήτο ωφέλιμον ἀπὸ ἀπόψεως προόδου καὶ τῆς πανεπιστημιακῆς σπουδῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐν γένει, νὰ ἐγίνετο ἀνταλλαγὴ καθηγητῶν τῶν δύο Πανεπιστημίων. Δηλαδή νὰ κατελάμβανον ἕδρας τακτικὰς διὰ τινὰ χρόνον προσωρινῶς καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης καὶ ἀνάπαλιν καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης νὰ κατελάμβανον ἕδρας τακτικὰς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν προσωρινῶς ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ νὰ διδάσκωσι. Αὕτῃ εἶναι μία σκέψις, ἡ ὁποία βεβαίως δὲν ὠρίμασεν ἀκόμη. Ἀλλὰ ἓνα ἄλλο χαρακτηριστικὸν τὸ ὁποῖον ἐπέδρασεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ Πανεπιστημίου τούτου ήτο ἡ τροπή, ἡ ὁποία δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ ἐγένετο μᾶλλον τυχαίως, τοῦ Πανεπιστημίου τούτου εἰς τὰς ἐφηρμοσμένας κυρίως ἐπιστήμας. Καὶ νὰ μὴ περιέχει καὶ τὴν Νομικὴν Σχολὴν καὶ τὴν Φιλοσοφικὴν, αἱ ὁποῖαι εἶναι καθαρῶς θεωρητικαὶ ἐπιστήμαι, ἀλλ' εἶπομεν ὅτι ἔπρεπε νὰ δοθῇ μία διέξοδος εἰς ἀντιλήψεις αἱ ὁποῖαι δὲν εὕρισκον τὸν δρόμον των εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Καὶ πραγματικὰ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς μία ἀνάπτυξις ἀκόμη μεγαλύτερα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης εἰς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, δηλαδή εἰς τὰς ἐφηρμοσμένας ἐπιστήμας, ήτο ἐπιτακτικὴ καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ κατορθωθῇ. Τὸ ἐμπόδιον ήτο ἡ ἑλλειψὶς τῶν κτιρίων. Πῶς ήτο δυνατόν νὰ δοθῇ ἔκτασις εἰς τὰς ἐφηρμοσμένας ἐπιστήμας τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποῖαν ἔλειπον τὰ ἐργαστήρια καὶ αἱ αἴθουσαι συλλογῶν καί, ὅπως τὸ ἀντελήφθημεν, συνωθούντο ὅλα αὐτὰ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Πανεπιστημίου; Δὲν ήτο δυνατόν! Ἐλπίζομεν ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως χώρου τώρα πραγματικῶς ἡ ἐπίδοσις εἰς τὰς ἐφηρμοσμένας ἐπιστήμας θὰ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερα. Καὶ θὰ εἶναι αὐτὸ ὁ δεύτερος καὶ ἴσως ὁ κυριώτερος λόγος ὑπάρξεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὀφείλω ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης καὶ ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος νὰ εὐχαριστήσω τοὺς συμπολίτας ἡμῶν Ἰσραηλίτας, διότι τόσον πρόθυμα συνήνεσαν εἰς τὸ νὰ παρασχοῦν μέρος τῶν νεκροταφείων διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς οἰκοδομῆσεως τῶν νέων κτιρίων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, ὑπερβάντες εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν μερικὰς θρησκευτικὰς δυσκολίας. Ὄφειλονται ἐπομένως εἰς αὐτοὺς διὰ τοῦτο ἰδιαίτερα εὐχαρισταί.

Εἰς τὴν προώθησιν τῶν ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν θὰ συντείνῃ καὶ τὸ ὅτι προσετέθη ἡ Γεωπονικὴ Σχολὴ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἡ Γεωπονικὴ σχολὴ ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν παρέσχε βεβαίως ὅχι ὀλίγας ὑπηρεσίας. Ἡ ὀρθὴ τοποθεσία τῆς ἡμῶν δὲν ήτο ἡ Ἀθήνα. Ἡ θέσις τῆς ήτο ἐδῶ εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας. Καὶ μολοντί

αὕτῃ ἡ μετάστασις ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν ὑπὸ μορφήν σχολῆς πλέον ἀνηκούσης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, συνοδεύεται μὲ ἀρκετὰς ἀνωμαλίας καὶ προσωπικὰς δυσκολίας, διότι καὶ ἡ μετατόπισις τῶν καθηγητῶν δικαιολογημένως τοὺς ἠνόηλησε, ἀλλὰ καὶ ἄλλας ἀνωμαλίας ἐπέφερε καὶ μικρὰν τινὰ καθυστέρησιν εἰς τὴν πρόδον τῆς σχολῆς ταύτης, μολοντί λοιπὸν ἐπέφερον ἡ μετάστασις αὕτῃ ἀνωμαλίας τινὰς, ἐν τούτοις ήτο ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Γνωρίζετε ὅλοι σας ὅτι ἡ χώρα μας εἶναι πραγματικὰ ὠραία. Ἀλλὰ εἶναι γεμάτῃ ἀπὸ βουνὰ καὶ αἱ ὀλίγα πεδιάδες τῆς πλημμυρίζουν πολὺ εὐκολα. Ἐχρειάσθησαν πραγματικῶς ἔργα γιγαντιαία, διὰ νὰ προφυλάσσουν τὰς πεδιάδας αὐτὰς ἀπὸ τὰς καταστροφὰς καὶ ἄλλα ἔργα μεγάλα ἐκτελοῦνται καὶ ἄλλα θὰ ἐκτελεσθοῦν. Ἡ χώρα μας, τὴν ὁποῖαν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἄγονον, εἶναι χώρα ἐλάχιστα ἀποδοτικὴ ἀπὸ ἀπόψεως γεωργικῆς. Δι' αὐτὸ ἡ φυλὴ μας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐσκόρπισεν εἰς τὰ πέριξ, ἔφευγεν ἀπὸ τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ ἐπήγγαιεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, κατόπιν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, κατόπιν δὲ εἰς τοὺς χρόνους μας εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου διαβίου πολλὰ ἐκατοντάδες χιλιάδες Ἑλλήνων, εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἄλλου.

Ἀπέφευγον τὴν γῆν αὐτὴν ἡ ὁποία δὲν τοὺς ἀπέδιδε. Τώρα τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Ὄφειλομεν νὰ ζήσωμεν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν. Καὶ οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νὰ ζήσωμεν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὴν γῆν αὐτὴν ἡ πρέπει νὰ ἀποθάνωμεν.

Διότι καὶ ὁ πληθυσμὸς μας κατ' ἔτος αὐξάνει ἀλματωδῶς. Εἶναι βέβαια εὐλογία θεοῦ ἡ αὐξήσις αὕτῃ, ἀλλὰ γεννᾶ καὶ ἓνα ἀγωνιώδες πρόβλημα. Ἐπομένως πρέπει νὰ βγάλωμεν ἀπὸ τὴν γῆν αὐτὴν ὅτι ἠμποροῦμεν, νὰ βγάλωμεν ἀπὸ τὰ βάθη αὐτῆς τὴν τροφήν μας καὶ τὴν εὐημερίαν μας. Πρέπει νὰ τὴν κατακτήσωμεν ἕως εἰς τὰ ἔγκατά της. Καὶ τὰ βουνὰ ἀκόμη πρέπει νὰ ἀποδώσουν ὅσον εἶναι δυνατόν περισσότερα. Ἐπομένως πρέπει νὰ καταβάλωμεν κόπους καὶ θυσίας καὶ νὰ χύσωμεν ἰδρώτας καθημερινούς. Κόπους ὅχι μόνον τῶν ἀγροτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος τὸ ἴδιο πρέπει νὰ θεωρῇ πρῶτον καὶ κύριον προορισμὸν του τὸ νὰ κάμῃ τὴν ἑλληνικὴν γῆν ν' ἀποδώσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα. Εἶναι ὠραία ἡ χώρα μας, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Καὶ ὅποιος τὴν γνωρίσῃ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσει εὐκολα εἰς ξένον μέρος, οὔτε ἠμπορεῖ νὰ τὴν λησμονήσῃ ποτέ. Ἀλλὰ χρειάζεται καὶ κόπους μεγάλους καὶ θυσίας μεγάλας διὰ νὰ γίνῃ ἀποδοτικὴ. Εἶναι ὁ ἔρις μας καὶ ὁ σταυρὸς μας ἡ γῆ αὕτῃ ἡ ἑλληνικὴ δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνες. Ἐπομένως ὁ προορισμὸς τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι παμμέγιστος. Εὕρισκεται δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὑπὲρ τῆς γῆς καὶ ἐναντίον τῶν δυσχερειῶν τῆς, τὸν ὁποῖον διεξάγομεν καὶ ὁ ὁποῖος θὰ διεξαχθῇ ἀκόμη ἐντονότερος, εὕρισκεται εἰς τὸ καίριον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν, ἐν μέσῳ δηλ. τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης, τῶν ἐπαρχιῶν δηλ. τῆς Ἑλλάδος αἱ ὁποῖαι καὶ προσφορώτεραι εἶναι ἀπὸ γεωργικῆς

ἀπόψεως. Ἐδῶ εἶναι ὅπου θὰ νικήσωμεν καὶ θὰ ὑποτάξωμεν τὴν γῆν μας. τὴν ὅποιαν ἠγαπήσαμεν καὶ τόσο ἀγαπῶμεν.

Ἐπαμένως ὁ προορισμὸς τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς εἶναι μέγιστος, ὁ δὲ προορισμὸς τῶν καθηγητῶν της εἶναι παμμέγιστος.

Διότι ἐσεῖς εἰσθε τὰ ἀνώτερα στελέχη τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ τῶν ἀγωνιστῶν, οἱ ὅποιοι ζητοῦν νὰ κάμουν τὴν ἑλληνικὴν γῆν ἀποδοτικωτέραν. Ἀπὸ τὰ χέρια σας, ἐπαναλαμβάνω, θὰ γοῦν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἀγῶνος, δηλαδή οἱ γεωπόνοι, οἱ ὅποιοι δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι μόνον καλὰ ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένοι, ἀλλὰ πρέπει συγχρόνως καὶ κυρίως νὰ πιστεῦον ὅτι ἤμποροῦμεν νὰ ζήσωμεν καὶ νὰ ζήσωμεν καλὰ μέσα εἰς τὴν γῆν μας καὶ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ θάλουν ὅλην τὴν δύναμιν, τὴν ψυχὴν τῶν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀκόμη ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Ἀπὸ τὰ χέρια τὰ ἰδικὰ σας θὰ γοῦν ὅλα τ' ἀνώτερα καὶ τὰ κατώτερα γεωπονικὰ στελέχη τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἐπομένως τὸ πνεῦμα τὸ ὅποιον θὰ μεταδώσητε σεῖς εἰς αὐτὰ εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ὅποιον θὰ μεταδοθῆ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Καὶ πρέπει αὐτὸ τὸ πνεῦμα νὰ εἶναι πνεῦμα πιστεῦον εἰς τὴν ἀξίαν καὶ τὰς δυνατότητας τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ συγχρόνως πνεῦμα ἀγωνιστικὸν καὶ μαχητικόν. Τότε θεθαίως θὰ ζήσωμεν καλὰ εἰς τὴν γῆν μας. Καὶ ὄχι μόνον ἡμεῖς ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ πληθυσμὸς ὁ ὅποιος θὰ γεννηθῆ καὶ ὁ ὅποιος θ' αὐξήσῃ τοὺς σημερινοὺς κατοίκους τῆς χώρας. Προσεγγίζει ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος τὰ ὀκτὼ ἑκατομμύρια καὶ σὺν Θεῷ θὰ τὰ φθάσωμεν, ἀλλὰ καὶ θὰ τὰ ὑπερβῶμεν κατὰ πολὺ. Καὶ ὑπάρχουν εἰδικοί πού ὑποστηρίζουν σοβαρῶς ὅτι ὅταν ἡ ἑλληνικὴ γῆ καλλιεργηθῆ ὅπως πρέπει καὶ ἐπιστημονικῶς καὶ μὲ ὅλην τὴν ἔντασιν, δύναται νὰ θρέψῃ πληθυσμὸν καὶ μέχρι δώδεκα ἑκατομμυρίων.

Δι' αὐτὸ, μολονότι ἀποτεινομαι εἰς ὅλους τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, ἰδιαίτερος ἀσχολοῦμαι μὲ τὸ ἔργον τῶν καθηγητῶν τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς διὰ τὸν μεγάλον ρόλον τὸν ὅποιον ἔχουν νὰ παίξουν. Καὶ τελευτῶν σὰς ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὴν ὑποδοχὴν τὴν ὅποιαν μᾶς ἐκάματε ἐδῶ καὶ συγχρόνως τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὸ πνεῦμα τὸ ὅποιον βλέπω ἐπικρατοῦν ἐν γένει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ πνεῦμα τοῦτο καὶ ἰδίως τῶν φοιτητῶν θὰ καλλιεργηθῆ ἀκόμη καλλίτερον εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν Λέσχην, τὴν ὅποιαν, μετὰ μεγάλης χαρᾶς μας, ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐθεμελίωσε σήμερον. Θὰ εἶναι ἡ Πανεπιστημιακὴ Λέσχη τὸ κέντρον τῆς ἀναπτύξεως τῶν προσωπικῶν σχέσεων τῶν φοιτητῶν καὶ φοιτητριῶν μας, τῶν προσωπικῶν σχέσεων, αἱ ὅποιαι παίζουν πολὺ μεγάλον ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ κέντρον τῆς ἐνισχύσεως, τὴν ὅποιαν ὁ κάθε ἕνας ἀπὸ σᾶς, φοιτηταὶ, καὶ ἡ κάθε μία ἀπὸ σᾶς, φοιτήτριαι, θὰ ἔχετε, ὅταν βλέπετε ὅτι τὰ ἴδια αἰσθήματα τὰ ὅποια βλέπετε ἀναπτυσσόμενα μέσα εἰς τὴν ψυχὴν σας συμμερίζονται καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι. Ἰπὸ τοιοῦτους αἰσίους οἰωνοὺς χαιρετίζω τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης εὐχόμενος εἰς αὐτὸ πρόοδον καὶ ἀκμὴν καὶ ὅπως γίνη ἀντάξιον τοῦ προορισμοῦ

τοῦ, φωτίζον τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ συμπληρῶνον εἰς τοῦτο τὴν ὅλην μας Πανεπιστημιακὴν ὀργάνωσιν.